

การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา

ตามกฎหมายว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์
และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๓

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๔

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์

และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

เล่มที่ ๒

สำนักทดสอบทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๔

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๑๖,๐๐๐ เล่ม

ISBN

978-616-202-512-9

ลิขสิทธิ์ของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จัดพิมพ์โดย

สำนักทดสอบทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๕๗-๘

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๔๘๖๒

เว็บไซต์

<http://bet.obec.go.th>

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๕๑๐๑

นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๕๔

คำนำ

เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดให้ออกกฏกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดการนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งปัจจุบันได้มีการประกาศกฏกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ แทนกฏกระทรวงฉบับเดิม (พ.ศ. ๒๕๔๖) และได้มีการนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว (ในเล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๒๓ ก วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๓)

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งตามแนวคิด หลักการ กฎกระทรวง
ดังกล่าว และวิธีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ทันสมัย เหมาะสม
กับสถานการณ์ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้
จัดทำแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขึ้น ๑ ชุด เพื่อ
ให้สถานศึกษาเข้าใจและตระหนักถึงประโยชน์ และสามารถดำเนินการตาม
ภารกิจหลักของการประกันคุณภาพได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม ส่วนสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุน ส่งเสริม นิเทศ
และร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งได้
ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอขอบคุณคณะทำงาน
และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารชุดนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าเอกสารชุดนี้ จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ยั่งยืนและก้าวหน้า บรรลุตามเป้าหมายและ
คุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

หลังจากกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ และมีการนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งทำให้มีผลบังคับใช้แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้นำแนวคิดจากกฎกระทรวงให้เกิด การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยได้จัดทำเอกสารทางวิชาการขึ้น จำนวน ๑ ชุด สำหรับให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

เอกสารชุดนี้ มีจำนวน ๘ เล่ม เนื้อหาสาระครอบคลุมรายละเอียด ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งมุ่งเน้นการนำเสนอหลักการ เหตุผล แนวคิด และกรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับการพัฒนาตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

เล่มที่	ชื่อเอกสาร	สาระสำคัญ
๑	แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามระบบ หลักเกณฑ์ และแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รวมทั้งบทบาทหน้าที่และภารกิจสำคัญในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเรียนรู้จากกรณีศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง
๒	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	แนวคิดและหลักการ กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
๓	แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	แนวคิดและหลักการ กระบวนการและตัวอย่างการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี
๔	การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา กระบวนการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ตัวอย่างการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ และการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์

เล่มที่	ชื่อเอกสาร	สาระสำคัญ
๕	การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	แนวคิดและหลักการ รูปแบบ กระบวนการและตัวอย่างการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
๖	การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นตอนและแนวทางการประเมินและตัวอย่างเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
๗	การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาและตัวอย่างเค้าโครงรายงานประจำปีของสถานศึกษา
๘	การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย ๔ แนวคิด คือ กระบวนการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด (Data Wise Improvement Process) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (Networking) และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Evaluation Utilization) พร้อมทั้งยกกรณีตัวอย่างสำหรับให้สถานศึกษานำแนวคิดสู่การปฏิบัติจริง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
คำชี้แจง	
สารบัญ	
ตอนที่ ๑ บทนำ	๑
ตอนที่ ๒ แนวคิดและหลักการ	๕
- ความหมายของมาตรฐานการศึกษา	๖
- ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษา	๗
- ประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา	๑๐
- ความเชื่อมโยงระหว่างอุดมการณ์ หลักการ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๑๑
ตอนที่ ๓ กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๒๓
- การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๒๔
- ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๒๙
ตอนที่ ๔ ตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๓๓
บทสรุป	๔๖
เอกสารอ้างอิง	๔๗
คณะทำงาน	๔๙

ตอนที่ ๑

บทนำ

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๔ กำหนดว่าให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และกำหนดให้สถานศึกษาจัดทำ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาของชาติ จัดระบบและโครงสร้างการวางแผนและการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันทุกคน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เป้าหมายหลักของการพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มาตรฐานการศึกษาเป็นเครื่องสะท้อน

คุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพและตรงตามความต้องการ คุ่มค่า เสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งเป็นไปตามความต้องการของชุมชน อัตลักษณ์ของท้องถิ่นและจุดเน้นของสถานศึกษา

จากความสำคัญและความเป็นมาดังกล่าว สามารถแสดงเป็นแผนภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนี้

แผนภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว

มีองค์ประกอบ ๓ ด้าน คือ

๑. การกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การจัดระบบการบริหารจัดการ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินการโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ การจัดโครงสร้าง การบริหารจัดการ การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับศักยภาพ ภาระและปริมาณงาน ใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม ตรวจสอบ และถ่วงดุลการทำงานทุกด้าน

๒. การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น ประกอบด้วย คุณภาพผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ คุณภาพการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณภาพการบริหารจัดการการศึกษา ดำเนินการโดยกำหนดเป้าหมาย โครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจนสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงเหมาะกับ บริบทของชุมชน แนวทางการจัดการศึกษาเป็นกรอบควบคุมการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. การกำกับติดตามและประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนดไว้ สำหรับการประเมินคุณภาพเป็นการประเมินภายใน โดยบุคลากร

ภายในสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาสถานศึกษาในสังกัดอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

กระบวนการดำเนินการทั้ง ๓ องค์ประกอบ มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องเป็นวงจรการพัฒนาที่ต่อเนื่องโดยมีมาตรฐานการศึกษาเป็น เป้าหมายและเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญ ผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดทิศทางการทำงานให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

แนวคิดและหลักการ

การกำหนดมาตรฐานการศึกษามีเป้าหมายสำคัญเพื่อวางแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิดและหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา รายละเอียดและความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับต่าง ๆ กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประยุกต์แนวคิดสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการและอุดมการณ์ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ความหมายของมาตรฐานการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ระบุว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และนิยามมาตรฐานการศึกษาว่าเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา จึงเกี่ยวข้องกับปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตของการจัดการศึกษา เพื่อการกำกับ ติดตาม ดูแล ตรวจสอบ และประกันคุณภาพของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาจึงไม่ได้หมายถึงระดับคุณภาพด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่รวมถึงผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียน โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษา หรือกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งทางตรงในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และทางอ้อมในรูปของสมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หน่วยงานองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ สิ่งที่ได้เห็นได้ชัด คือ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตร เพื่อจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ความต้องการ และบริบทของท้องถิ่น โดยใช้กรอบหลักสูตรแกนกลาง การที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการการศึกษาด้วยตนเอง ย่อมทำให้คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ได้มาตรฐานเดียวกัน และให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่เป็นสาระเกี่ยวกับอุดมการณ์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์

มาตรฐานการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในเชิงปรัชญา คือ สำคัญต่อการวางรากฐานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความสมดุล ในคุณภาพของผู้เรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชน เมื่อมอง

ในการปฏิบัติ มาตรฐานการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการวางนโยบาย การกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และมาตรการในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบัน และอนาคตที่สภาพแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ มาตรฐานการศึกษาที่มีความสำคัญในแง่ของการเป็นฐานข้อมูลสนับสนุน การพยากรณ์คุณภาพที่คาดหวังตามที่ต้องการ ก่อให้เกิดการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวล่วงหน้าได้

อุดมการณ์ของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต และการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพ ชีวิตและสังคม บูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และ วัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดี ในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของ การพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ดังนั้น แนวคิดของมาตรฐานการศึกษาจึงสอดคล้องกับอุดมการณ์ของ การจัดการศึกษาโดยที่การจัดการศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ตัวผู้เรียน สภาพแวดล้อมหรือบริบททั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่มีผู้ปกครอง ชุมชน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ฉะนั้น มาตรฐานการศึกษาจึงต้องกำหนดให้ครอบคลุมตามองค์ประกอบของการจัดการศึกษา โดยมีแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

๑. การบูรณาการ การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษามีความเกี่ยวข้องกันทั้งด้านการบริหารการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน สภาพหรือบริบทของชุมชนนั้น ๆ จึงต้องมีการพิจารณาถึงความสอดคล้องขององค์ประกอบเหล่านี้ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้มีความเกี่ยวเนื่องกัน ทั้งมาตรฐานด้านครู ผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น

๒. ความสอดคล้อง การกำหนดคุณภาพของการจัดการศึกษา หรือผลผลิตจากการศึกษา นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย และการจัดการศึกษาเพื่อมวลมนุษยชนนั้นว่า เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดว่าเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง มีสุข ดังนั้น ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาจึงต้องให้มีความสอดคล้องกันในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบสถานศึกษา จนถึงระดับท้องถิ่น

๓. การรับผิดชอบร่วมกัน การจัดการศึกษาหรือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา จึงต้องให้มีการแสดงความรับผิดชอบร่วมกันทุกส่วน การมีบทบาทหรือการทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๔. การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้ โลกและสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจำกัดของทรัพยากรทำให้ต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรล่วงหน้า โดยที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา สิ่งสำคัญ คือ ทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นผู้กำหนดแนวทางหรือนโยบายหลัก ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างมีคุณค่า

ประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาดังนี้

๑. ช่วยให้ผู้สามารถกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
๒. สามารถวางหลักและแนวทางในการกำหนดนโยบายแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
๓. ใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ การตรวจสอบ การนิเทศ การติดตามและประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
๔. มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา

๕. เพื่อเป็นมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพภายนอก
ของสถานศึกษา และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาในระยะต่อไป

ความเชื่อมโยงระหว่างอุดมการณ์ หลักการ และมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ทำให้คนมีความรู้และมีคุณสมบัติ
ต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนอยู่ในโลกได้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
ส่วนรวม ดังนั้น การที่จะดูคุณภาพการศึกษาจึงดูที่คุณภาพคน ซึ่งเป็นผลผลิต
ของการจัดการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ปัจจุบันที่สถานศึกษา
ส่วนใหญ่มีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกันมาก ทั้งด้านงบประมาณ คุณภาพ
บุคลากร หรือแม้แต่ตัวป้อนคือนักเรียนที่เข้าเรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ
เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การสนับสนุน
จากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตาม
อย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด เหล่านี้
ย่อมมีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนี้ สถานศึกษา
ในปัจจุบันมีอิสระในการบริหารจัดการการศึกษาด้วยตนเอง มีการจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษาเอง จึงย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพ
การบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงกำหนดให้
หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
โดยให้สถานศึกษากำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขึ้น

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้นมา
เป็นมาตรฐานที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ยังได้
มีการกำหนดอุดมการณ์ และหลักการเพื่อให้สาธารณชน สังคมทุกภาคส่วน
ได้เข้าใจแนวความคิด รับรู้ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนมีแนวทาง
ตรวจสอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีระบบและมีคุณภาพ คือ

๑. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
๒. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย
๓. หลักแห่งความเสมอภาค
๔. หลักการมีส่วนร่วม
๕. หลักแห่งความสอดคล้อง

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของอุดมการณ์ หลักการ และมาตรฐานการศึกษา

อุดมการณ์

หลักการ

มาตรฐานการศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๓

ความเชื่อมโยงของอุดมการณ์และหลักการ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างหลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย หลักแห่งความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักแห่งความสอดคล้องกับอุดมการณ์และมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาสามารถนำความเชื่อมโยงดังกล่าวเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เห็นความสอดคล้องสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเดิมที่ได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ สำหรับให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งใช้เป็นมาตรฐานเทียบเคียงในการกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น และมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งจะเห็นได้ว่า มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่ละมาตรฐานต่างก็มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๘ และมาตรฐาน

เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกที่สาม แต่มีความแตกต่างกันในส่วนของคำหรือภาษาที่ใช้ในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ รวมถึงการจัดประเภทและกลุ่มของมาตรฐานและตัวบ่งชี้เท่านั้น ซึ่งหากสถานศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในตามแนวทางและหลักเกณฑ์การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้กำหนดขึ้นแล้ว ก็จะทำให้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องและครอบคลุมกับมาตรฐานการศึกษาเดิม และมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกที่สามนั่นเอง

ตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษากับมาตรฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของกรม (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘)

ความสอดคล้องกับมาตรฐานอื่น ๆ	
มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน	มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๖) จำนวน ๔ ด้าน ๑๘ มาตรฐาน
ด้านคุณภาพผู้เรียน (๖ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๑ ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดี และมีสุขอนามัย	มาตรฐานด้านผู้เรียน (๘ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๗ ผู้เรียนมีสุขภาพดี สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ ๘ ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
มาตรฐานที่ ๒ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	มาตรฐานที่ ๑ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
มาตรฐานที่ ๓ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและการดำรง ชีวิตอย่างมีความสุข	มาตรฐานที่ ๒ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี ต่ออาชีพสุจริต

ความสอดคล้องกับมาตรฐานอื่น ๆ	
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๖) จำนวน ๕ ด้าน ๑๘ มาตรฐาน</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓ กลุ่มตัวบ่งชี้ ๑๒ ตัวบ่งชี้หลัก</p>
<p>มาตรฐานที่ ๓ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>มาตรฐานที่ ๖ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>มาตรฐานที่ ๖ ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p>	<p>มาตรฐานที่ ๓ ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p>
<p>มาตรฐานที่ ๕ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร</p>	<p>ตัวบ่งชี้ที่ ๕ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน</p>
<p>ด้านการจัดการศึกษา (๕ มาตรฐาน)</p> <p>มาตรฐานที่ ๗ ควบคุมปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล</p>	<p>ตัวบ่งชี้พื้นฐาน (๓ ตัวบ่งชี้หลัก)</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ ๖ ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>

ความสอดคล้องกับมาตรฐานอื่น ๆ	
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๖) จำนวน ๔ ด้าน ๑๘ มาตรฐาน</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๕) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓ กลุ่มตัวบ่งชี้ ๑๒ ตัวบ่งชี้หลัก</p>
<p>มาตรฐานที่ ๙ ครูมีคุณธรรมจรรยาบรรณมีวุฒิ/ ความรู้ ความสามารถตรงกับ งานที่รับผิดชอบ พร้อมพัฒนา ตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดีและมี ทัศนคติพอเพียง</p>	<p>มาตรฐานที่ ๙ ครูมีคุณธรรมจรรยาบรรณมีวุฒิ/ ความรู้ ความสามารถตรงกับ งานที่รับผิดชอบ พร้อมพัฒนา ตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดีและมี ทัศนคติพอเพียง</p>
<p>มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา (๖ มาตรฐาน)</p> <p>มาตรฐานที่ ๑๑ ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถ ในการบริหารจัดการศึกษา</p> <p>มาตรฐานที่ ๑๒ สถานศึกษามีการจัดการจัดการ โครงสร้างระบบบริหารงานและ พัฒนาระบบองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ครบวงจร</p>	<p>ตัวบ่งชี้พื้นฐาน</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ ๗ ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ และการพัฒนาสถานศึกษา</p>
<p>มาตรฐานที่ ๘ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล</p> <p>มาตรฐานที่ ๙ คณะกรรมการสถานศึกษาและ ผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล</p>	

ความสอดคล้องกับมาตรฐานอื่น ๆ	
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๖) จำนวน ๔ ด้าน ๑๘ มาตรฐาน</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓ กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ ๑๒ ตัวบ่งชี้ที่หลัก</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑๓ สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน</p>
<p>มาตรฐานที่ ๑๐ สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรม พัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างรอบด้าน</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑๔ สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>
<p>มาตรฐานที่ ๑๑ สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาเต็มศักยภาพ</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑๕ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย</p>
<p>มาตรฐานที่ ๑๑ สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาเต็มศักยภาพ</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑๖ สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ</p>

ความสอดคล้องกับมาตรฐานอื่น ๆ	
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๖) จำนวน ๔ ด้าน ๑๘ มาตรฐาน</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ของสถาบันอุดมศึกษา ระดับอุดมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๓ กลุ่มตัวบ่งชี้ ๑๒ ตัวบ่งชี้หลัก</p>	<p>ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ ๘ พัฒนาการของการประกันคุณภาพ ภายใน โดยสถานศึกษาและต้นสังกัด</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๕๖) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (๒ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๑๗ สถานศึกษามีการสนับสนุน และใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา ในท้องถิ่น มาตรฐานที่ ๑๘ สถานศึกษามีการร่วมมือกับ หน่วยงาน องค์กร ทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กร ภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนา วิธีการเรียนรู้ในชุมชน</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานที่ ๑๒ สถานศึกษามีการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง</p>
<p>ด้านคุณภาพการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (๑ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๑๓ สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้</p>	<p>มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (๒ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๑๗ สถานศึกษามีการสนับสนุน และใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา ในท้องถิ่น มาตรฐานที่ ๑๘ สถานศึกษามีการร่วมมือกับ หน่วยงาน องค์กร ทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กร ภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนา วิธีการเรียนรู้ในชุมชน</p>

ความสอดคล้องกับมาตรฐานอื่น ๆ	
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๖) จำนวน ๔ ด้าน ๑๘ มาตรฐาน</p>
<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔) จำนวน ๕ ด้าน ๑๕ มาตรฐาน</p>	<p>มาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓ กลุ่มตัวบ่งชี้ ๑๒ ตัวบ่งชี้หลัก</p>
<p>ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา (๑ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๑๔ การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น</p>	<p>ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒ (๒ ตัวบ่งชี้หลัก) ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔ ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา</p>
<p>ด้านมาตรฐานการส่งเสริม (๑ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๑๕ การจัดการเรียนการสอนตามนโยบายจุดเน้น</p>	<p>ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐ ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา</p>
<p>ด้านมาตรฐานการส่งเสริม (๑ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๑๕ การจัดการเรียนการสอนตามนโยบายจุดเน้น</p>	<p>กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรฐานส่งเสริม (๒ ตัวบ่งชี้หลัก) ตัวบ่งชี้ที่ ๑๑ ผลการดำเนินงาน โครงการพิเศษ เพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา</p>
<p>ด้านมาตรฐานการส่งเสริม (๑ มาตรฐาน) มาตรฐานที่ ๑๕ การจัดการเรียนการสอนตามนโยบายจุดเน้น</p>	<p>ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒ ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา</p>

กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ สถานศึกษาต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขึ้นเอง โดยการดำเนินการดังกล่าวให้สถานศึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะต้องดำเนินการไปอย่างสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นการจัดการระบบการทำงานให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับได้ของสังคม โดยที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานระดับสูงกว่าสถานศึกษา มีความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับ

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการ
การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปสู่
การปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ
ประกาศใช้ รวมทั้งจุดเน้น บริบท และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเอง

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา
สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งนำไปใช้
เป็นเป้าหมายหรือกรอบทิศทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาตนเอง
ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมอัตลักษณ์ ความโดดเด่นของสถานศึกษา
ในด้านต่าง ๆ ขึ้นมาได้ เพื่อความสมบูรณ์ของมาตรฐาน และเพื่อใช้
ในการประเมินตนเองของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาว่าสามารถ
บริหารการศึกษาในสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีคุณภาพ
ตามที่ตั้งเป้าหมายหรือไม่ และนอกจากนี้ การกำหนดและประเมินตาม
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษายังเป็นข้อมูลสำคัญที่สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดยังสามารถนำไปเป็นเป้าหมายในการกำกับดูแล
ตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพในภาพรวม เพื่อนำข้อมูลมาใช้วางแผน
ยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น ในการที่จะบรรลุมาตรฐานการศึกษานั้น เป็นหน้าที่

ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานต้องร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

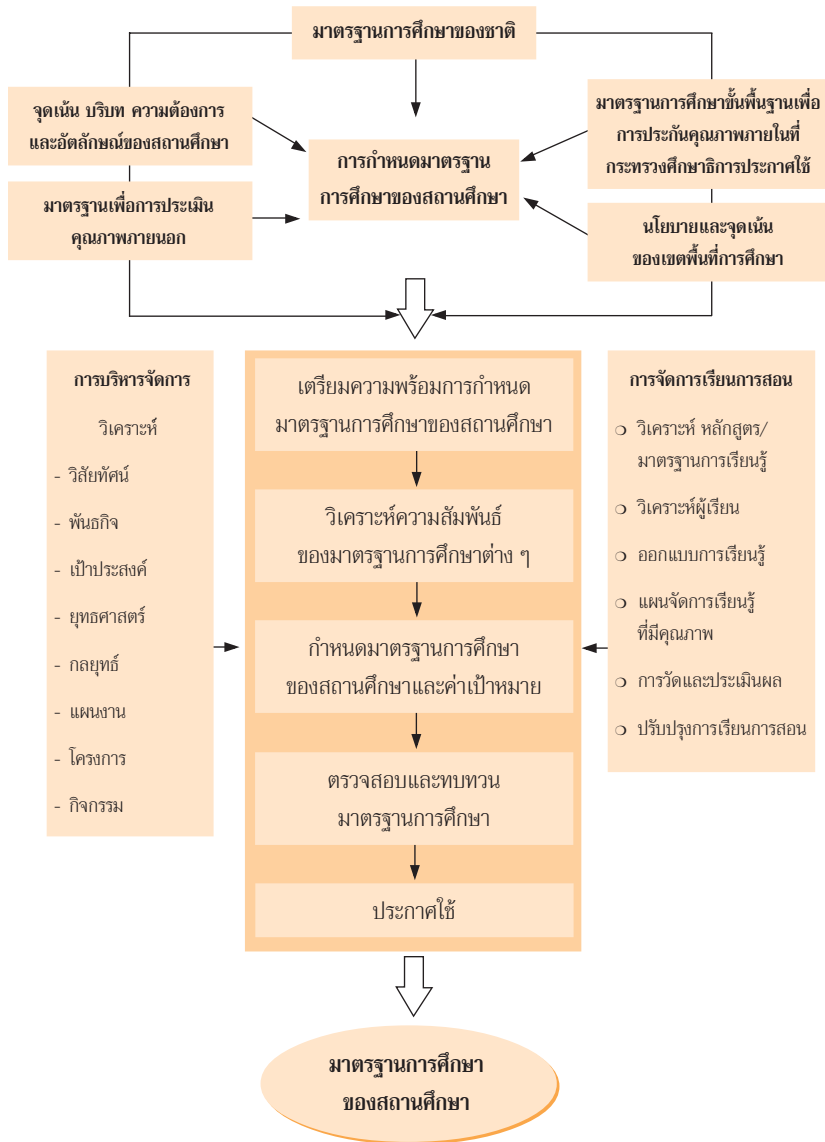
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงาน
ต้นสังกัดสูงสุดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีหน้าที่ในการประสาน
ความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากำหนดทิศทางในการดำเนินงาน
ด้านการศึกษาเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

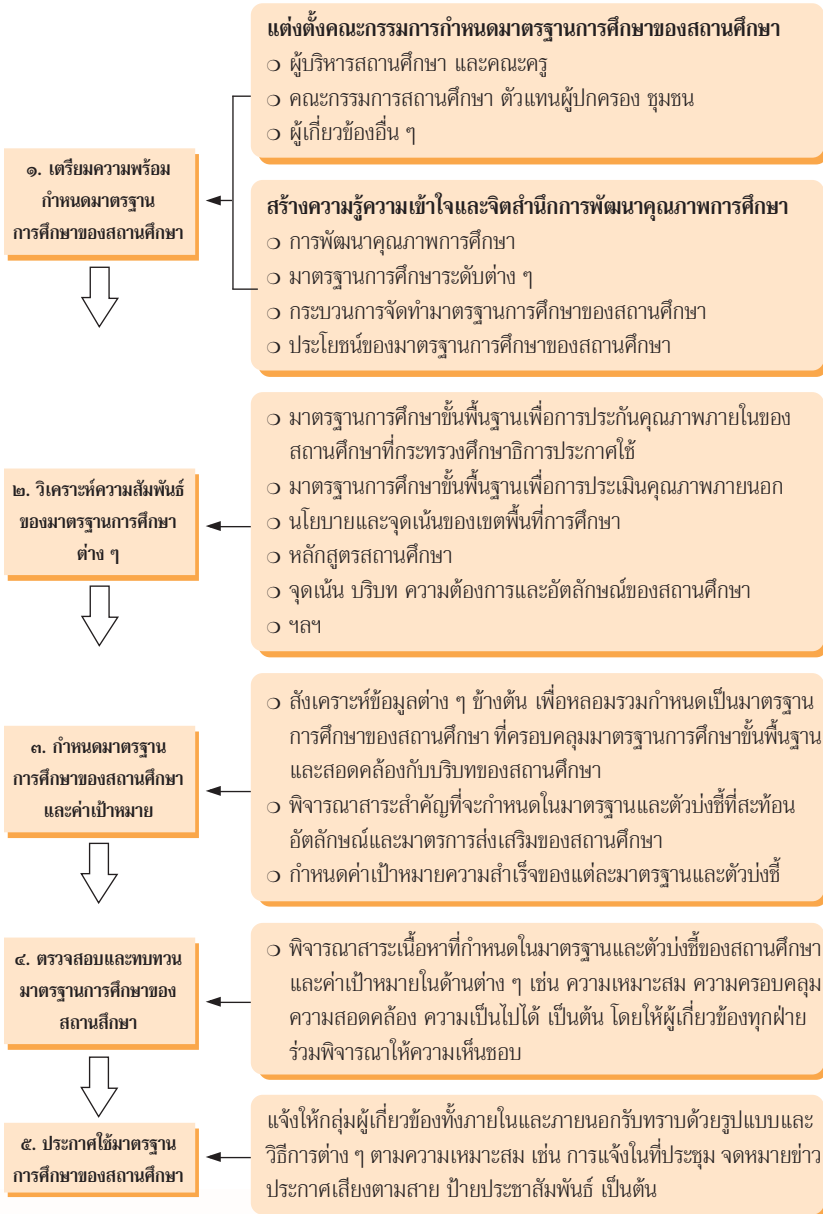
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทสำคัญในการนำมาตรฐาน
การศึกษาที่กำหนดเป็นเป้าหมายการพัฒนาในภาพรวมระดับสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา อาจกำหนดตัวบ่งชี้ที่เน้นบริบทหรือเอกลักษณ์ท้องถิ่น
เพิ่มเติมอีกก็ได้ ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาให้มีระบบการประกัน
ภายในที่เข้มแข็ง นำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกมาใช้เป็น
ข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
ของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยรายงานผลให้
คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อผลักดันสถานศึกษาที่มี
คุณภาพในระดับสูงให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป ร่วมมือกับชุมชนและองค์กร
ทางวิชาการให้การช่วยเหลือสถานศึกษาที่มีคุณภาพอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ
ให้บรรลุตามมาตรฐานให้ได้ ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทราบเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาต่อไป

ระดับสถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดที่นำเอามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่โดดเด่นในด้านต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกันแล้วกำหนดเป็นมาตรฐานของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นแผนภาพกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

แผนภาพการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เตรียมความพร้อมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาตัวแทนผู้ปกครองชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

๒. สร้างจิตสำนึกการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และประโยชน์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ เป็นขั้นตอนสำคัญที่คณะกรรมการฯ จะต้องวิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญที่จะนำมากำหนดโครงสร้างของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระของมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น สรุปเป็นภาพเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

ขั้นตอนที่ ๓ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมาย

หลังจากที่สถานศึกษาได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่าง ๆ แล้ว สถานศึกษาดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้น เพื่อหลอมรวมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

และด้านมาตรการส่งเสริม หรือมาตรฐานด้านอื่น ๆ ที่สถานศึกษาอาจกำหนดขึ้นเพิ่มเติมนอกเหนือมาตรฐานดังกล่าวข้างต้นก็ได้

นอกจากนี้ ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดเน้น วิสัยทัศน์ ปรัชญา และแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยผ่านกระบวนการเห็นชอบร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และสาระสำคัญที่กำหนดขึ้นมาจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ และต้องกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น โดยค่าเป้าหมายความสำเร็จดังกล่าวอาจกำหนดในลักษณะเป็นเป้าหมายเชิงปริมาณ เป้าหมายเชิงคุณภาพ หรือเป้าหมายเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพผสมผสานกันในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ซึ่งค่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาด้วยการพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา และมีความเป็นไปได้ที่จะให้บรรลุผล

ขั้นตอนที่ ๔ ตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการพิจารณาทบทวนเนื้อหาสาระที่กำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้อันรวมถึงค่าเป้าหมายความสำเร็จที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้นว่าเหมาะสม

ครอบคลุม สอดคล้อง และเป็นไปได้ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมพิจารณา
ให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ ๕ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องบอกทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และสถานศึกษาโดยรวม ดังนั้น การนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่และแจ้งให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกรับทราบด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม เช่น การแจ้งในที่ประชุม จดหมายข่าว ประกาศเสียงตามสาย ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น จึงมีความจำเป็นไม่น้อยกว่าขั้นตอนข้างต้น

ตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ถือเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ วัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาก็เพื่อให้สถานศึกษาใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือเทียบเคียงในการพัฒนาสู่คุณภาพการศึกษา จากมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดชี้แจงนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย ดังนั้น การดำเนินงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้ว มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษายังสะท้อนการบริหารจัดการ และความเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย

ดังนั้น เพื่อให้เห็นตัวอย่างในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และความสอดคล้องเชื่อมโยงไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สาระในตอนนี้จึงได้นำเสนอตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการเชื่อมโยงสาระสำคัญไปสู่แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จากกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านน้ำใจ

กรณีศึกษาการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนบ้านน้ำใจ

สภาพบริบทโรงเรียน

โรงเรียนบ้านน้ำใจ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จัดการศึกษา ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น มีข้าราชการครู ๒๙ คน พนักงานราชการ ๑ คน ครูรายเดือนแก้วิกฤติ ๑ คน ครูอัตราจ้างจากมูลนิธิบาร์นัคเพื่อการศึกษา ๒ คน ครูไปช่วยราชการ ๑ คน ลูกจ้างชั่วคราว ๑ คน รวม ๓๕ คน มีนักเรียนทั้งหมด ๖๕๗ คน เขตบริการของโรงเรียนประกอบด้วย ๔ หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และรับจ้าง ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน ผู้เรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และรองลงมาคือศาสนาพุทธ

ปรัชญาโรงเรียน

ผู้เรียนมีความรู้ควบคู่คุณธรรม

ปณิธานโรงเรียน

โรงเรียนบ้านน้ำใจบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเห็นความดีงาม ความสุขที่ยั่งยืน และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมกิจกรรมวิถีชีวิตที่ดี มีจิตสาธารณะ

รู้จักแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างสร้างสรรค์ นำสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น และทุนทางสังคมของชุมชนมาหล่อหลอมผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ

วิสัยทัศน์

ภายในปีการศึกษา ๒๕๕๖ โรงเรียนบ้านน้ำใจมุ่งจัดการศึกษาและให้โอกาสแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีจิตสาธารณะ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ท้นเหตุการณ์ผ่านสื่อเทคโนโลยี เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีค่านิยมคิดไกลใฝ่ดี ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต และสามารถดำรงชีพในสังคมอย่างมีความสุข

กระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนบ้านน้ำใจ

หลังจากกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนบ้านน้ำใจได้ดำเนินการวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาดังนี้

๑. นำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ แจ้งให้คณะครูรับทราบในที่ประชุมประจำเดือน และประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน

๒. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าสายชั้น ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และตัวแทนนักเรียน

๓. จัดประชุมคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อร่วมกันยกร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก หลักสูตรสถานศึกษา ปรัชญา ปณิธาน จุดเน้น บริบท ความต้องการ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นกรอบแนวทางดำเนินงาน และกำหนดโครงสร้างของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านมาตรการส่งเสริม โดยเฉพาะร่างมาตรฐานการศึกษาด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านมาตรการส่งเสริม ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับจุดเน้น ปรัชญา ปณิธาน และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา คือ

“ผู้มีความรู้ จริยธรรม และมีค่านิยมคิดไกลใฝ่ดี ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีพในสังคมอย่างมีความสุข”

๔. ดำเนินการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่ได้กำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ย้อนหลังในช่วง ๓ ปีการศึกษา (ผลการดำเนินงานปีการศึกษา ๒๕๕๑-๒๕๕๓)

๕. นำร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นไปให้ตัวแทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนนักเรียน ร่วมพิจารณา และตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความครอบคลุมกับมาตรฐานการศึกษาอื่น ๆ

๖. ดำเนินการปรับปรุงร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตาม คำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง

๗. คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ปรับปรุงแล้ว มาร่วมกันพิจารณา ความเหมาะสมและปรับปรุง

๘. นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาพร้อมค่าเป้าหมาย ในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณา และลงนามให้ความเห็นชอบ

๙. ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และแจ้งให้ บุคลากรภายในโรงเรียนรับรู้ด้วยการแจ้งในที่ประชุมประจำเดือน และนำเสนอ ในรูปป้ายประชาสัมพันธ์ ส่วนบุคลากรภายนอกโรงเรียนดำเนินการด้วยการ ทำจดหมายข่าวและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเสียงตามสาย

ตัวอย่างการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนบ้านน้ำใจ

○ มาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา			ร่างมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนบ้านน้ำใจ
มาตรฐานการศึกษา ของกระทรวง ศึกษาธิการ	นโยบาย จุดเน้น ของเขตพื้นที่	บริบท จุดเน้น ของสถานศึกษา	
มาตรฐานที่ ๒ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์			
๒.๓ ยอมรับ ความคิดและ วัฒนธรรม ที่แตกต่าง	การจัดการศึกษา และพัฒนาผู้เรียน ให้ตอบสนอง ความแตกต่าง ระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับ บริบทของ สถานศึกษา	สภาพบริบทของ โรงเรียนบ้านน้ำใจ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ สามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ โดยมีผู้เรียน ร้อยละ ๖๕ นับถือ ศาสนาอิสลาม ผู้เรียนร้อยละ ๓๘ นับถือศาสนาพุทธ และผู้เรียนร้อยละ ๒ นับถือศาสนาคริสต์	๒.๓ ยอมรับความคิดและวัฒนธรรม ทางด้านศาสนาที่แตกต่าง (คำเป้าหมาย : ผู้เรียนร้อยละ ๙๕ ขึ้นไปยอมรับความคิดและ วัฒนธรรมทางด้านศาสนา ที่ต่างต่างกัน
แนวทางการกำหนดค่าเป้าหมายของตัวบ่งชี้			
เมื่อพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาย้อนหลัง ๓ ปีการศึกษา (ปีการศึกษา ๒๕๕๑-๒๕๕๓) พบว่าผู้เรียนเฉลี่ยร้อยละ ๙๓ ยอมรับความคิดและวัฒนธรรม ทางด้านศาสนาที่ต่างต่างกัน			

○ มาตรฐานการศึกษาด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา			ร่างมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนบ้านน้ำใจ
มาตรฐานการศึกษา ของกระทรวง ศึกษาธิการ	นโยบาย จุดเน้น ของเขตพื้นที่	บริบท จุดเน้น ของสถานศึกษา	
มาตรฐานที่ ๑๔ การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้นที่กำหนดขึ้น			
๑๔.๑ จัดโครงการ กิจกรรม ที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียน บรรลุตาม เป้าหมาย ตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น ที่กำหนดขึ้น	นโยบายปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษ ที่สอง เกี่ยวกับ การพัฒนาเด็ก ให้มีคุณภาพและ ได้มาตรฐาน (เน้นคุณธรรม ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง)	จุดเน้น คือ ผู้มี คุณธรรม จริยธรรม และมีค่านิยม คิดไกลไปได้ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีพ ในสังคมอย่างมี ความสุข	๒.๓ จัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คำเป้าหมาย : การดำเนินงานโครงการ และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึง ประสงค์ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดี)
๑๔.๒ ผลการ ดำเนินงาน บรรลุตาม เป้าหมาย	เด็กในเขตพื้นที่ ร้อยละ ๙๕ ขึ้นไป มีคุณธรรม ตามแนวทาง หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	จากผลการประเมิน คุณภาพภายใน ของสถานศึกษา ย้อนหลัง ๓ ปี (ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๓) พบว่าผู้เรียนเฉลี่ย ร้อยละ ๙๔ มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับดีขึ้นไป	๒.๓ ผลการดำเนินงานตามโครงการ และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและ พัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงบรรลุตามเป้าหมาย (คำเป้าหมาย : ผู้เรียนมากกว่า ร้อยละ ๙๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีค่านิยมคิดไกลไปได้ โดย ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ในการดำรงชีวิต และสามารถดำรงชีพในสังคม อย่างมีความสุข)

○ มาตรฐานการศึกษาด้านมาตรการส่งเสริม

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา			ร่างมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนบ้านน้ำใจ
มาตรฐานการศึกษา ของกระทรวง ศึกษาธิการ	นโยบาย จุดเน้น ของเขตพื้นที่	บริบท จุดเน้น ของสถานศึกษา	
มาตรฐานที่ ๑๕ การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริม สถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น			
๑๔.๑ จัดโครงการ กิจกรรมพิเศษ เพื่อตอบสนอง นโยบาย จุดเน้น ตามแนวทาง ปฏิรูป การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ● นโยบายปฏิรูป การศึกษา ในทศวรรษที่สอง เกี่ยวกับ การพัฒนาเด็ก ให้มีคุณภาพและ ได้มาตรฐาน ● การพัฒนาผู้เรียน สู่มาตรฐานสากล ด้วยการส่งเสริม และพัฒนาทักษะ และความสามารถ ด้านการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการสื่อสาร 	โรงเรียนบ้านน้ำใจ มุ่งจัดการศึกษาให้มี คุณภาพ ให้ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ ทันเหตุการณ์ ผ่านสื่อเทคโนโลยี	๑๕.๑ จัดโครงการและกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ และความสามารถด้านการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสารตามแนวทาง ปฏิรูปการศึกษา (คำเป้าหมาย : การดำเนินงาน โครงการและกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ และความสามารถด้านการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดี และผู้เรียนร้อยละ ๙๕ ขึ้นไปพึงพอใจ)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา			ร่างมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนบ้านน้ำใจ
มาตรฐานการศึกษา ของกระทรวง ศึกษาธิการ	นโยบาย จุดเน้น ของเขตพื้นที่	บริบท จุดเน้น ของสถานศึกษา	
๑๔.๒ ผลการ ดำเนินงาน บรรลุตาม เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ● ผู้เรียนในเขตพื้นที่ ร้อยละ ๘๕ ขึ้นไป มีทักษะและ ความสามารถ ด้านการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการสื่อสาร 	<p>จากผลการประเมิน คุณภาพภายในของ สถานศึกษา</p> <p>ย้อนหลัง ๓ ปี (ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๓)</p> <p>พบว่าผู้เรียนเฉลี่ย ร้อยละ ๙๓ มีทักษะ และความสามารถ ด้านการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการ สื่อสารอยู่ในระดับ ดีขึ้นไป</p>	<p>๑๔.๒ ผลการดำเนินงานตามโครงการ และกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีทักษะและความสามารถ ด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ บรรลุตามเป้าหมาย</p> <p>(ค่าเป้าหมาย : ผู้เรียนร้อยละ ๙๕ ขึ้นไปมีทักษะและความสามารถ ด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับดี</p>

ตัวอย่างการกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนบ้านน้ำใจ

ตัวอย่างในการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ ๕ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นไปตามเกณฑ์ โรงเรียนบ้านน้ำใจได้ใช้แนวทางในการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ ออกเป็น ๓ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีแนวโน้มการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (มีทิศทางการพัฒนาเชิงบวก)

เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีผลคะแนน O-NET ๒ ปี ย้อนหลังแสดงดังในตาราง ซึ่งเป็นไปในเชิงก้าวกระโดด ประกอบกับโรงเรียนบ้านน้ำใจมีครูตรงวุฒิสถาษา วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ที่มีความมุ่งมั่นและทุ่มเท มีการพัฒนาสื่ออย่างหลากหลายและนักเรียนสนใจ โรงเรียนจึงกำหนดค่าเป้าหมายในเชิงท้าทาย โดยใช้ผลคะแนนปีการศึกษาล่าสุด บวกกับผลต่างของคะแนนที่ผ่านมา ทั้งนี้ การกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเท่ากันก็ได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ชั้น ม. ๓)	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามปีการศึกษา			ค่าเป้าหมาย ความสำเร็จ
	๒๕๕๒	๒๕๕๓	ผลต่าง	
คณิตศาสตร์	๔๐.๙๔	๕๓.๗๔	๑๒.๘๐	๖๕%
วิทยาศาสตร์	๓๙.๓๐	๔๕.๕๒	๖.๒๒	๕๒%

กรณีที่ ๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีแนวโน้มการพัฒนาที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง (มีทิศทางการพัฒนาเชิงลบ)

เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นกลุ่มสาระหลัก ผลคะแนน O-NET ๓ ปี ย้อนหลัง มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากนักเรียนยังมีปัญหาด้านครอบครัว ผู้ปกครองไม่สามารถสอนการบ้านให้ลูกหลานได้ ครูขาดการอบรมด้านเนื้อหาวิชาและเทคนิคการสอน ดังนั้นโรงเรียนบ้านน้ำใจจึงใช้ค่าเฉลี่ยผลคะแนน ๓ ปี ย้อนหลัง เป็นค่าเป้าหมายที่ท้าทายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยพัฒนาด้านอื่น ๆ ไปพร้อม ๆ กัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ชั้น ป. ๖)	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามปีการศึกษา			ค่าเฉลี่ย	ค่าเป้าหมาย ความสำเร็จ
	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓		
คณิตศาสตร์	๔๘.๗๑	๔๓.๐๙	๓๓.๒๔	๔๑.๖๘	๔๒%
วิทยาศาสตร์	๔๖.๖๘	๔๐.๘๑	๓๑.๕๐	๓๙.๖๖	๔๐%
ภาษาอังกฤษ	๔๖.๓๘	๓๘.๗๕	๒๘.๑๔	๓๗.๗๖	๓๘%

กรณีที่ ๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แนวโน้มการพัฒนาไม่คงที่

เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และสังคมศึกษา ซึ่งมีผลคะแนน O-NET ๓ ปี ย้อนหลัง ชันลงไม่คงที่ กรณีเช่นนี้ โรงเรียนบ้านน้ำใจจึงใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนน ๓ ปี ย้อนหลัง เป็นค่าเป้าหมายความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ชั้น ป.๖)	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามปีการศึกษา			ค่าเฉลี่ย	ค่าเป้าหมาย ความสำเร็จ
	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓		
ภาษาไทย	๓๐.๖๓	๓๒.๕๘	๒๕.๐๖	๒๙.๔๓	๒๙% หรือ ๓๐%
สังคมศึกษา	๓๑.๘๖	๓๖.๘๐	๒๙.๗๐	๓๒.๗๙	๓๓%

อนึ่ง ในการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จนี้ โรงเรียนยังได้ใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน รวมทั้งข้อมูลด้านอื่น ๆ ประกอบการตัดสินใจด้วย

บทสรุป

สิ่งที่จำเป็นสำหรับกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ การนำผลการประเมินคุณภาพที่ผ่านมาและข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมาใช้เป็นกรอบเพื่อการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งสามารถใช้เป็นฐานในการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น โดยมาตรฐานและค่าเป้าหมายความสำเร็จที่สถานศึกษากำหนดขึ้นนั้นจะต้องมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ โดยที่สถานศึกษาอาจมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาก็จะต้องมีความสอดคล้องกับบริบท จุดเน้น ความต้องการของสถานศึกษาด้วย และในการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ขึ้นนั้น สถานศึกษาควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะบรรลุผลตามค่าเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากศักยภาพ ความสามารถ และผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีที่ผ่านมา ๆ มาของสถานศึกษา เพราะหากสถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้ค่าเป้าหมายความสำเร็จมีความเป็นไปได้ยากที่จะบรรลุผล ซึ่งจะทําให้บุคลากรของสถานศึกษาท้อแท้และหมดกำลังใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (๒๕๔๓). **ปฏิรูปการเรียนรู้**

ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (๒๕๔๕). **แนวทางการพัฒนา**

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (๒๕๔๕). **การนำมาตรฐาน**

สู่ห้องเรียนและโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่ง

สินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

คณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (๒๕๕๑). **แนวทางการนำ**

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพ-

มหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (๒๕๕๑). **แนวทางการนำ**

มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพ-

มหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (๒๕๔๘). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ.**

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกรและการพิมพ์.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (๒๕๔๕). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒**
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. (๒๕๔๕). กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. (ร.ส.พ.)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
(๒๕๕๐). **มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาเพื่อการประเมิน**
คุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๙-
๒๕๕๓). พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุดทอง จำกัด.

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.สมเกียรติ ชอบผล	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางวาทีณี อีระตระกูล	ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.ไพรัชวัลย์ พิทักษ์สาตี	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
สำนักทดสอบทางการศึกษา	
ดร.วิชณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางสุอารีย์ ชื่นเจริญ	นักวิชาการศึกษานำนายการพิเศษ
นางเพ็ญนภา แก้วเขียว	นักวิชาการศึกษานำนายการพิเศษ

ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์เอกสาร

ดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.บุญชู ชลัษเฐียร	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รศ.ดร.จิราภรณ์ ศิริทวี	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กำหนดกรอบความคิดเอกสาร

ดร.ไพโรวัลย์ พิทักษ์สาตี	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา
ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมาธิการและเขียนเอกสาร

ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางเพ็ญภา แก้วเขียว	นักวิชาการศึกษานำวิทยากรพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา
นางพงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข	ข้าราชการบำนาญ

นายเอกวัฒน์ ล้อสุนิรันดร์	รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศึกษานครนายก
นางสาวรัตนทิพย์ เอื้อชัยสิทธิ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต ๑
ดร.วัชรภรณ์ จิตรมาศ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
นายสมศักดิ์ ครองยุติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนเขื่องใน (เจริญราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
นายสมาน สาครจิตร	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านควนโอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศึกษากระบี

คณะบรรณาธิการกิจเอกสาร

นางวาทีณี อีระตระกูล	ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.ไพโรวัลย์ พิทักษ์สาส์	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา
ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายธวัช ทองแสน	ข้าราชการบำนาญ
นายประทีป แสงเปี่ยมสุข	ข้าราชการบำนาญ
นายประสาร เมืองเหลือ	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพิจิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑

